

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU GEOGRAFIA

Klasa 4 elektronik

Ocenianie ma na celu:

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
2. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju.
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
4. Dostarczenie rodzicom/prawnym opiekunom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.

I. PODSTAWOWE WYMAGANIA

a. Nieprzygotowanie.

Uczeń ma prawo raz w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, z wyjątkiem zapowiedzianych prac kontrolnych lub odpowiedzi ustnych podczas powtórek wiadomości. **Zgłoszenie musi odbyć się przed rozpoczęciem lekcji. Nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku lekcyjnym wpisując datę zaistnienia zdarzenia.**

b. Podręcznik, karty pracy do przedmiotu.

II. WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH SEMESTRALNYCH I KOŃCOWOROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

I. Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Polski

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą**:

- podaje wartość powierzchni Polski oraz długość granic,
- wymienia i wskazuje na mapie państwa graniczące z Polską,
- wskazuje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów,
- wymienia obszary morskie wchodzące w skład terytorium Polski,
- wymienia na podstawie mapy tematycznej jednostki tektoniczne Europy ,
- podaje przykłady państw europejskich, które leżą w obrębie różnych struktur geologicznych,
- przedstawia podział dziejów Ziemi na ery i okresy,
- przedstawia podział surowców mineralnych,
- wymienia nazwy surowców mineralnych i ich występowanie w regionie, w którym mieszka,
- wymienia cechy ukształtowania powierzchni Polski,
- wymienia czynniki wpływające na klimat Polski,
- wymienia termiczne pory roku,
- podaje na podstawie mapy tematycznej długość okresu wegetacyjnego i jego zróżnicowanie w Polsce ,
- wskazuje na mapie wybrane rzeki Polski i podaje ich nazwy,

- podaje na podstawie mapy główne cechy sieci rzecznej w Polsce,
- wymienia największe i najgłębsze jeziora w Polsce i wskazuje je na mapie,
- wymienia na podstawie mapy największe sztuczne zbiorniki wodne w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminu *jeziorność*,
- określa położenie Morza Bałtyckiego,
- charakteryzuje linię brzegową Morza Bałtyckiego,
- wskazuje na mapie główne zatoki, wyspy i cieśniny Morza Bałtyckiego.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- prezentuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej charakterystyczne cechy położenia fizycznogeograficznego Polski,
- przedstawia podział Polski na regiony fizycznogeograficzne i wskazuje te regiony na mapie,
- podaje przykłady ważnych wydarzeń geologicznych charakterystycznych dla każdej ery,
- wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych zasobów surowców mineralnych w Polsce,
- wymienia nazwy surowców mineralnych występujących w regionie, w którym mieszka,
- odczytuje informacje z krzywej hipsograficznej Polski,
- wymienia na podstawie mapy zlodowacenia w Polsce i ich zasięgi,
- omawia na podstawie map klimatycznych i klimatogramów cechy klimatu Polski,
- wymienia masy powietrza kształtujące warunki pogodowe w Polsce,
- wskazuje obszary nadwyżek i niedoborów wody w Polsce,
- wymienia główne cechy sieci rzecznej w Polsce,
- wymienia zalety śródlądowego transportu wodnego,
- omawia na podstawie map tematycznych rozmieszczenie jezior w Polsce,
- wskazuje na mapie ogólnogeograficznej przykłady poszczególnych typów jezior,
- omawia czynniki wpływające na temperaturę wód powierzchniowych Morza Bałtyckiego,
- wskazuje najbardziej i najmniej zasolone rejony Morza Bałtyckiego.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- przedstawia charakterystyczne cechy położenia fizycznogeograficznego, matematycznego i geopolitycznego Polski,
- wymienia i wskazuje na mapie jednostki tektoniczne występujące na obszarze Polski,
- omawia na podstawie tabeli stratygraficznej najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej obszaru Polski,
- omawia znaczenie gospodarcze głównych zasobów surowców mineralnych Polski,
- przedstawia cechy rzeźby terenu Polski i jej pasowy układ,
- opisuje na podstawie infografiki formy rzeźby polodowcowej,
- omawia zróżnicowanie przestrzenne temperatury powietrza, opadów atmosferycznych i okresu wegetacyjnego w Polsce,
- porównuje na podstawie mapy klimatycznej zimowe i letnie temperatury powietrza w Polsce,
- przedstawia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach Polski,
- opisuje asymetrię dorzeczy Wisły i Odry oraz wyjaśnia jej przyczynę,
- porównuje na podstawie fotografii i planów jeziora morenowe i rynnowe oraz podaje ich przykłady,
- opisuje funkcje sztucznych zbiorników wodnych,
- podaje przyczyny różnego zasolenia wód powierzchniowych Morza Bałtyckiego,
- opisuje florę i faunę Morza Bałtyckiego,
- omawia formy ochrony Morza Bałtyckiego.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy charakterystyczne terytorium oraz granic Polski,
- omawia na podstawie tabeli i mapy tematycznej główne cechy budowy platformy wschodnioeuropejskiej,
- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia surowców mineralnych w Polsce,
- omawia wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni Polski,
- charakteryzuje poszczególne pasy ukształtowania powierzchni Polski,
- wykazuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat w Polsce,
- ocenia gospodarcze konsekwencje długości trwania okresu wegetacyjnego w różnych regionach Polski,
- podaje skutki niedoboru wody w wybranych regionach kraju,
- omawia główne typy genetyczne jezior,
- omawia znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze (w tym turystyczne) jezior i sztucznych zbiorników w Polsce,
- ocenia stan środowiska przyrodniczego Bałtyku.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- ocenia konsekwencje położenia fizycznogeograficznego, matematycznego i geopolitycznego Polski,
- charakteryzuje na podstawie informacji z różnych źródeł dowolny makroregion w Polsce,
- opisuje na podstawie mapy tektoniczno-geologicznej Europy budowę geologiczną Polski na tle europejskich jednostek geologicznych,
- omawia skutki orogenezy hercyńskiej w Europie,
- wyjaśnia geologiczne uwarunkowania tworzenia się i występowania surowców energetycznych,
- identyfikuje związki pomiędzy budową geologiczną Polski a głównymi cechami ukształtowania powierzchni,
- porównuje ukształtowanie powierzchni w pasie nizin i pasie pojezierzy oraz wyjaśnia przyczyny tych różnic,
- dokonuje na podstawie informacji z różnych źródeł analizy zasobów wodnych w swoim regionie,
- wyjaśnia, dlaczego północna część Polski ma większą jeziorność niż reszta kraju,
- omawia działania, które przyczyniają się do poprawy środowiska przyrodniczego wód Bałtyku.

II. Ludność i urbanizacja w Polsce

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- podaje aktualną liczbę ludności w Polsce,
- wskazuje na mapie województwa i ich stolice,
- wymienia województwa o wysokim i niskim współczynniku przyrostu naturalnego,
- podaje cechy piramidy wieku i płci ludności Polski,
- podaje aktualną wartość wskaźnika gęstości zaludnienia w Polsce,
- wymienia na podstawie mapy gęstości zaludnienia regiony silnie i słabo zaludnione,
- wymienia obszary o dodatnim i ujemnym współczynniku salda migracji wewnętrznych w Polsce,
- wymienia największe skupiska Polonii na świecie,

- posługuje się terminami: *aktywny zawodowo, bierny zawodowo, bezrobotny, stopa bezrobocia*,
- wyjaśnia znaczenie terminu *współczynnik aktywności zawodowej*,
- wymienia ekonomiczne grupy wiekowe ludności,
- wymienia podstawowe jednostki osadnicze,
- posługuje się terminem *wskaźnik urbanizacji*,
- podaje nazwy największych miast Polski,
- podaje przykłady aglomeracji monocentrycznych i policentrycznych w Polsce,
- wymienia województwa wysoko i nisko zurbanizowane.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- podaje przyczyny wyludniania się określonych regionów Polski,
- wymienia poszczególne szczeble podziału administracyjnego Polski,
- oblicza współczynnik przyrostu naturalnego,
- porównuje na podstawie wykresu średnią długość życia Polek i Polaków,
- podaje przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia ludności w Polsce,
- omawia zróżnicowanie przestrzenne współczynnika salda migracji wewnętrznych w Polsce,
- podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce,
- wymienia czynniki wpływające na aktywność zawodową ludności,
- podaje różnice między miastem a wsią,
- prezentuje na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce,
- wymienia główne funkcje miasta i podaje ich przykłady,
- charakteryzuje osadnictwo wiejskie w Polsce.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- omawia na podstawie wykresu zmiany liczby ludności Polski,
- analizuje zmiany liczby ludności w miastach i na wsiach,
- omawia na podstawie mapy cechy podziału administracyjnego Polski,
- analizuje na podstawie wykresu zmiany współczynnika przyrostu naturalnego ludności w Polsce,
- podaje przyczyny starzenia się polskiego społeczeństwa,
- wymienia główne bariery osadnicze na obszarze Polski,
- omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce,
- wyjaśnia zmiany kierunków migracji wewnętrznych w Polsce,
- podaje główne kierunki współczesnych emigracji Polaków,
- oblicza współczynnik przyrostu rzeczywistego,
- analizuje na podstawie danych statystycznych strukturę zatrudnienia w Polsce,
- porównuje strukturę zatrudnienia we własnym województwie ze strukturą zatrudnienia w Polsce,
- określa przyczyny bezrobocia w Polsce,
- omawia najważniejsze cechy sieci osadniczej Polski,
- przedstawia czynniki rozwoju miast,
- opisuje współczesne funkcje wsi.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- wyjaśnia przyczyny zmian liczby ludności Polski w latach 1946–2019,
- omawia na podstawie mapy zmiany liczby ludności w poszczególnych województwach,

- przedstawia konsekwencje zmian liczby ludności Polski,
- przedstawia zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego według województw,
- omawia przyczyny małej liczby urodzeń w Polsce,
- omawia główne cechy struktury demograficznej Polski według płci i wieku,
- omawia na podstawie map tematycznych wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na rozmieszczenie ludności w Polsce,
- przedstawia pozytywne i negatywne skutki migracji zagranicznych Polaków,
- analizuje przyrost rzeczywisty ludności Polski w przedziale czasowym,
- porównuje na podstawie wykresu współczynnik aktywności zawodowej Polski z wartościami dla wybranych krajów,
- wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności Polski,
- omawia zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w Polsce,
- analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i podaje przyczyny jego zróżnicowania,
- charakteryzuje czynniki wpływające na współczesne przemiany polskich miast,
- omawia przyczyny zmian w osadnictwie wiejskim w Polsce.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- omawia przyczyny zmian liczby ludności w swoim województwie w XXI w.,
- prognozuje skutki współczesnych przemian demograficznych w Polsce dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju,
- wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski,
- omawia skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce,
- opisuje przykłady wpływu ruchów migracyjnych na rozmieszczenie ludności w Polsce,
- wykazuje zależność struktury zatrudnienia od poziomu rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów w naszym kraju,
- omawia sytuację na rynku pracy we własnej miejscowości (gminie, powiecie),
- określa wpływ przemian społeczno-gospodarczych na procesy urbanizacyjne i osadnictwo wiejskie w Polsce.

III. Gospodarka Polski.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- wymienia na podstawie mapy obszary o najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju rolnictwa w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminu *rolnictwo ekologiczne*,
- wymienia mocne i słabe strony rolnictwa ekologicznego,
- podaje liczbę gospodarstw ekologicznych w poszczególnych województwach,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *system wolnorynkowy*, *prywatyzacja*,
- wyjaśnia znaczenie terminu *innovacyjna gospodarka*,
- wymienia najważniejsze rodzaje transportu w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminów: *węzeł transportowy*, *terminal transportowy*,
- wymienia główne węzły i terminale transportowe w Polsce,
- wymienia najważniejsze porty handlowe, pasażerskie i rybackie w Polsce,
- wymienia towary przeładowywane w polskich portach handlowych,
- wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Polski,
- wyjaśnia znaczenie terminu *infrastruktura turystyczna*.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- przedstawia regionalne zróżnicowanie przyrodniczych warunków rozwoju rolnictwa w Polsce,
- prezentuje na podstawie wykresu strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce,
- omawia cechy systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce,
- porównuje na podstawie wykresu liczbę gospodarstw ekologicznych oraz powierzchnię ekologicznych użytków rolnych w Polsce,
- omawia cechy polskiego przemysłu przed 1989 r.,
- omawia zróżnicowanie przestrzenne gęstości dróg według województw w Polsce,
- wskazuje na mapie Polski główne drogi wodne – rzeki, kanały,
- wymienia warunki rozwoju transportu wodnego,
- przedstawia cechy polskiej gospodarki morskiej,
- wymienia polskie obiekty znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO*,
- wymienia główne rodzaje zabytków kultury materialnej i niematerialnej.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce,
- analizuje udział i miejsce Polski w produkcji wybranych artykułów rolnych w Unii Europejskiej,
- przedstawia przyczyny rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- podaje przyczyny przemian strukturalnych w przemyśle Polski po 1989 r.,
- omawia zmiany zatrudnienia w przemyśle według sektorów własności w Polsce,
- podaje przyczyny zmian w polskim transporcie,
- omawia zróżnicowanie sieci kolejowej w Polsce,
- charakteryzuje transport lotniczy w Polsce,
- porównuje na podstawie mapy ruch pasażerski w polskich portach lotniczych,
- omawia współczesne znaczenie morskich portów pasażerskich w Polsce,
- omawia strukturę przeładunków w głównych portach handlowych Polski,
- przedstawia czynniki warunkujące rozwój turystyki w Polsce,
- prezentuje na podstawie mapy zagospodarowanie turystyczne w różnych regionach Polski.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- ocenia przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa we własnym regionie,
- charakteryzuje wybrane regiony rolnicze w Polsce,
- wskazuje cele certyfikacji żywności produkowanej w ramach systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce,
- charakteryzuje skutki przemian strukturalnych w przemyśle Polski po 1989 r.,
- omawia na podstawie informacji z różnych źródeł wartość nakładów na działalność badawczo-rozwojową oraz ich dynamikę w Polsce,
- przedstawia przyczyny nierównomiernego rozwoju sieci kolejowej w Polsce,
- omawia rolę transportu w krajowej gospodarce,
- określa rolę transportu przesyłowego dla gospodarki Polski,
- charakteryzuje przemysł stoczniowy w Polsce,
- przedstawia stan rybactwa i przetwórstwa rybnego w Polsce,
- omawia znaczenie infrastruktury turystycznej i dostępności komunikacyjnej dla rozwoju turystyki,
- omawia rolę turystyki w krajowej gospodarce,
- ocenia walory przyrodnicze i kulturowe dla rozwoju turystyki wybranego regionu w Polsce.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- analizuje wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na możliwości przemian w rolnictwie Polski,
- przedstawia pozytywne i negatywne skutki rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce,
- ocenia wpływ przystąpienia Polski do Unii Europejskiej na rozwój przemysłu w naszym kraju,
- omawia znaczenie sieci transportu w gospodarce kraju,
- opisuje specjalizacje polskich portów morskich,
- określa znaczenie lotnictwa w komunikacji krajowej i międzynarodowej,
- wykorzystuje mapę do opisanie atrakcji turystycznych na wybranej trasie.

IV. Stan środowiska i jego ochrona w Polsce.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą:**

- wymienia źródła zanieczyszczeń powietrza w Polsce,
- podaje przyczyny powstawania smogu,
- wymienia miasta w Unii Europejskiej najbardziej zanieczyszczone pyłami,
- wymienia rodzaje odpadów stanowiące zagrożenie dla środowiska,
- wyjaśnia główne motywy ochrony przyrody w Polsce,
- wymienia formy ochrony przyrody w Polsce,
- podaje na podstawie danych statystycznych liczbę obiektów będących poszczególnymi formami ochrony przyrody.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dopuszczającą i ponad to...**

- przedstawia wielkość emisji ważniejszych zanieczyszczeń powietrza w Polsce,
- podaje przyczyny zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych,
- wskazuje na mapie przykłady parków narodowych, krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w Polsce.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dostateczną i ponad to...**

- charakteryzuje na wybranych przykładach zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w Polsce,
- przedstawia konsekwencje emisji zanieczyszczeń powietrza,
- wymienia przyczyny degradacji gleb,
- opisuje walory wybranych parków narodowych,
- wymienia proekologiczne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **dobrą i ponad to...**

- wymienia sposoby ograniczenia zanieczyszczenia atmosfery,
- analizuje produkcję odpadów przemysłowych i komunalnych w Polsce według województw,
- wyjaśnia różnice w sposobie ochrony przyrody w parkach narodowych i rezerwach przyrody,
- wymienia przykłady współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony przyrody.

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności na ocenę **bardzo dobrą i ponad to...**

- wykorzystuje aplikację GIS do analizy stanu zanieczyszczenia powietrza w swoim regionie,
- uzasadnia konieczność podejmowania globalnych działań na rzecz ochrony atmosfery.

III. METODY I NARZĘDZIA SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

A. Formy aktywności podlegające ocenianiu

a. Odpowiedź ustna – obejmuje maksymalnie 3 ostatnie tematy lekcji.

b. Sprawdzian pisemny – zapowiedziany co najmniej 2 tygodnie wcześniej,
- uczeń zobowiązany jest zaliczyć wszystkie przewidziane w danym semestrze sprawdziany,

c. Kartkówki:

- z zapowiedzianego materiału,
- nie zapowiedziane z trzech ostatnich lekcji,
- kartkówka może odbyć się zarówno na początku zajęć lekcyjnych, lub w każdym innym momencie ich trwania,
- uczeń zobowiązany jest zaliczyć wszystkie przewidziane w danym semestrze kartkówki,

d. Posiadanie i uzupełnianie na bieżąco zeszytu ćwiczeń.

e. Aktywność ucznia na lekcji.

- aktywność ucznia na lekcji oceniana jest plusem. Uzyskanie pięciu plusów skutkuje wpisaniem do dziennika oceny bardzo dobrej.
- praca na lekcji ucznia może być także oceniona negatywnie. Uzyskanie pięciu minusów skutkuje wpisaniem do dziennika oceny niedostatecznej.
- minusa można otrzymać za brak zeszytu, notatki.

f. Zadania domowe oceniane są na „plusy” i „minusy”. Pod koniec każdego półrocza wystawiana jest ocena za zadanie domowe na podstawie następującej punktacji:

- „+”- 1 pkt. (całe zadanie jest prawidłowo rozwiązane)
- „+m” – 0,5 pkt. (część zadania jest prawidłowa lub przesłanie zadania jest jeden dzień po terminie)
- „-” – 0 pkt. (brak zadania)

Zadania domowe będą zadawane na platformie Office 365. Każda klasa będzie mieć założoną grupę na teams, gdzie będą wysyłane tematy zadań domowych.